

Dosarul nr. 2ra-1625/20

Prima instanță: Judecătoria Cahul sediul central (jud. D. Bosîi)

Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud. R. Petrov, N. Bondarenco, S. Pilipenco)

ÎNCHEIERE

25 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Maria Nedelcu, reprezentată de avocatul Victoria Palencu

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Mariei Nedelcu împotriva Auricăi Hioară cu privire la anularea testamentului și a certificatului de moștenitor legal și

la cererea reconvențională a Auricăi Hioară împotriva Mariei Nedelcu cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică de acceptare a succesiunii

împotriva deciziei din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Cahul, prin care a fost respins apelul declarat de Maria Nedelcu, reprezentată de avocatul Olga Eni și menținută hotărârea din 10 ianuarie 2019 a Judecătoriei Cahul sediul central

constată:

La 4 martie 2014, Maria Nedelcu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Auricăi Hioară, intervenient accesoriu notarul public Elena Cristeva cu privire la anularea testamentului și a certificatului de moștenitor legal.

În motivarea acțiunii a invocat că la XXXXX, a decedat tatăl său Ivan Hioara, născut la XXXXX, iar după decesul acestuia a rămas patrimoniul succesoral, ce se compune din casă locativă din sat. XXXXX r-nul XXXXX, teren aferent, vie, livadă, pășune și terenuri arabile.

A comunicat că după decesul tatălui său, dânsa a intrat în posesiunea patrimoniului succesoral, însă a omis termenul de acceptare a moștenirii, deoarece nu avea posibilitate financiară de a depune cerere la biroul notarial privind acceptarea moștenirii.

În luna ianuarie 2014, a aflat de la Aurica Hioară despre existența unui testament întocmit la 14 noiembrie 2003 la sediul biroului notarului Elena Cristeva.

Astfel, luând cunoștință cu testamentul din 14 noiembrie 2003, a constatat că tatăl ei, Ivan Hioara a testat toată averea sa lui Petru Hioară care este fratele ei și soțul Auricăi Hioară și care a decedat la XXXXX.

A considerat că testamentul este ilegal și lovit de nulitate absolută, deoarece în pct. 4 al testamentului a fost specificat că testatorul Ivan Hioara este analfabet, iar la rugămintea lui personală testamentul i-a fost citit și semnat de către Stepanida Bulgaru, în prezența notarului și a martorilor Nina Jurju și Vera Ghețivu.

A accentuat că tatăl ei, Ivan Hioara nu era analfabet, cunoștea să scrie și să citească foarte bine, fapt ce se confirmă prin semnăturile prezente din registrul de evidență al gospodăriilor din 25 februarie 1998 privind eliberarea titlului dreptului deținătorului de teren, unde personal a semnat.

O altă probă în plus, constituie chestionarul pentru eliberarea pașaportului și chestionarul pentru eliberarea buletinului de identitate perfectate în anul 2008, în ambele fiind depusă semnătura de Ivan Hioara.

A mai notat reclamanta că drept dovadă că tatăl ei era cărturar, reprezintă și faptul că era abonat la ziare și primea pensia contra semnătură, circumstanță ce poate să o confirme lucrătorul serviciului poștal Ana Rudic.

Astfel, în asemenea circumstanțe, este evident că testamentul este unul ilegal, întocmit fără consimțământul și acordul tatălui ei și nicidecum nu reprezintă voința exteriorizată a tatălui.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 199, 216-219, 1449, 1473 Cod civil, art. 166-167 CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, anularea testamentului din 14 noiembrie 2003 întocmit și elibera de notarul public Elena Cristeva și a certificatului de moștenitor testamentar eliberat pe numele Auricăi Hioară asupra masei succesoriale.

Pe parcursul examinării cauzei, Maria Nedelcu a depus cerere de concretizare a acțiunii, prin care a solicitat anularea testamentului din 14 noiembrie 2003 întocmit și elibera de notarul public Elena Cristeva și anularea certificatului de moștenitor legal nr. 16000 din 19 decembrie 2013 eliberat de notarul Oxana Chiciuc după decesul lui Petru Hioară pe numele Auricăi Hioară.

Prin încheierea din 20 mai 2014 a Judecătoriei Cahul, a fost atras în proces notarul public Oxana Chiciuc în calitate de intervenient accesoriu.

La 2 iulie 2014, Aurica Hioară, reprezentată de avocatul Mariana Carapascal a depus cerere reconvențională împotriva Mariei Nedelcu cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică de acceptare a succesiunii.

În motivarea acțiunii reconvenționale a invocat că la XXXXX, a decedat Ivan Hioara, iar după decesul acestuia a rămas patrimoniul succesoral, care este compus din construcție locativă nr. cadastral XXXXX, teren agricol nr. cadastral XXXXX, teren agricol nr. cadastral XXXXX, teren agricol nr. cadastral XXXXX și teren agricol nr. cadastral XXXXX.

A menționat că Ivan Hioara a testat toată averea sa feciorului Petru Hioară, cu care până la deces a domiciliat împreună în sat. XXXXX r-nul XXXXX, și tot ultimul a suportat cheltuielile de înmormântare a tatălui Ivan Hioara.

După decesul tatălui Ivan Hioara, Petru Hioară nu s-a adresat la biroul notarial pentru a depune declarația de acceptare a succesiunii, însă a intrat în posesia patrimoniului succesoral al defunctului, exercitând dreptul de folosință și posesiune asupra terenurilor agricole și a casei de locuit.

Dovadă a celor invocate este că Petru Hioară a dat în arendă terenurile agricole către GT „Carapascal Victor”, iar în ceea ce privește casa de locuit, acesta a domiciliat împreună cu familia în ea, a efectuat reparația casei, a instalat conductele de aprovizionare cu gaze, telefon.

A evidențiat că Petru Hioară a acceptat succesiunea rămasă după decesul tatălui său Ivan Hioara în mod tacit prin folosința și administrarea acesteia.

La XXXXX, a decedat Petru Hioară, iar după decesul acestuia, dânsa a continuat să administreze toate bunurile, deși temporar, din lipsa mijloacelor financiare pleca la muncă peste hotarele țării.

A comunicat că pe numele ei a fost emisă o hotărâre judecătorească cu privire la constatarea faptului acceptării succesiunii din 11 noiembrie 2013 și care prin încheierea judecătorească din 22 aprilie 2014 a fost casată.

La fel și Maria Nedelcu a avut o hotărâre judecătorească privind acceptarea succesiunii după decesul lui Ivan Hioara, însă prin încheierea judecătorească din 27 februarie 2014, a fost casată hotărârea din 31 octombrie 2013 a Judecătoriei Cahul.

Ambele cauze au fost scoase de pe rol.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 1440, 1516 Cod civil.

A solicita constatarea faptului acceptării succesiunii de către Petru Hioară după decesul tatălui Ivan Hioara, constatarea faptului acceptării succesiunii de către dânsa după decesul soțului Petru Hioară.

Prin hotărârea din 17 decembrie 2014 a Judecătoriei Cahul, a fost respinsă integral ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de Maria Nedelcu.

A fost admisă cererea reconvențională înaintată de Aurica Hioară.

A fost constatat faptul acceptării de către Petru Hioară a succesiunii testamentare prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral după decesul tatălui său Ivan Hioara.

A fost constatat faptul acceptării de către Aurica Hioară a succesiunii legale prin intrarea în posesia patrimoniului succesoral după decesul soțului Petru Hioară.

Prin decizia din 14 mai 2015 a Curții de Apel Cahul, a fost admis apelul declarat de Maria Nedelcu, reprezentată de avocatul Victoria Palencu, casată hotărârea din 17 decembrie 2014 a Judecătoriei Cahul și trimisă pricina spre rejudecare în Judecătoria Cahul, în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 12 septembrie 2015 a Judecătoriei Cahul, au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Alexandru Hioară, Dumitru Hioară și Ana Hioară.

Prin hotărârea din 10 ianuarie 2019 a Judecătoriei Cahul sediul central, a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Maria Nedelcu.

A fost admisă acțiunea reconvențională depusă de Aurica Hioară.

A fost constatat faptul acceptării succesiunii testamentare de către Petru Hioară, după decesul tatălui său Ivan Hioara, locul acceptării succesiunii fiind sat. XXXXX r-nul XXXXX.

A fost constatat faptul acceptării succesiunii legale de către Aurica Hioară, după decesul soțului său Petru Hioară, locul acceptării succesiunii fiind sat. XXXXX r-nul XXXXX.

Prin decizia din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Cahul, a fost respins apelul declarat de Maria Nedelcu, reprezentată de avocatul Olga Eni și menținută hotărârea din 10 ianuarie 2019 a Judecătorei Cahul sediul central.

Întru consolidarea soluției adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare, ținând cont de faptul că Maria Nedelcu nu a prezentat probe care cu certitudine ar confirma că Ivan Hioara, la momentul întocmirii testamentului din 14 noiembrie 2003, putea face cunoștință de sine stătător cu conținutul scris și ulterior luării de cunoștință avea posibilitate de a aplica semnătura pe testament și nu au fost stabilite careva temeieri de declarare a nulității actului juridic - testamentul întocmit din numele lui Ivan Hioara, au ajuns la concluzia de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Maria Nedelcu.

Totodată, instanțele de judecată ierarhic inferioare au constatat că după decesul lui Ivan Hioara, fiul acestuia Petru Hioară a intrat de facto în posesia bunurilor imobile, le-a administrat ca un bun proprietar, a locuit în casa părintească împreună cu familia, a dat terenurile agricole în arendă și a primit roada și anume, prin aprovizionarea cu gaze, încheierea unui contract de îndeplinirea lucrărilor de instalare a telefonului, achitarea serviciilor comunale, transmiterea în arendă a terenurilor agricole, fapt confirmat prin bonurile de achitare a serviciile comunale, impozitele de stat, ce sunt anexate la materialele cauzei.

De asemenea, a fost constatat că soția lui Petru Hioară - Aurica Hioară, după decesul soțului său a acceptat succesiunea rămasă în urma decesului acestuia în continuare urmând să administreze patrimoniul succesoral.

La 22 septembrie 2020, prin intermediul Oficiului Poștal, Maria Nedelcu, reprezentată de avocatul Victoria Palencu a declarat recurs împotriva deciziei din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Cahul, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată depusă de ea și respingere a acțiunii reconvenționale depusă de Aurica Hioară.

În motivarea recursului a invocat că prima instanță a făcut trimitere la declarațiile martorilor Sofia Malai și Tamara Stefoglo care însă nu au fost audiați în cadrul ședinței de judecată, instanța refuzând audierea acestor martori, iar instanța de apel a trecut cu vederea acest fapt, lăsând în acest sens nicio argumentare.

La fel, și Aurica Hioară nu a fost audiată în cadrul ședinței de judecată în prima instanțăși, nici în instanța de apel.

Analogic nu a fost audiat nici notarul public Oxana Chiciuc în ședința de judecată, dar prima instanță a făcut trimitere la explicațiile acestuia, fapt invocat în instanța de apel, care însă a indicat că în hotărâre nu se regăsește o asemenea mențiune a instanței, ceea ce nu corespunde realității.

Având în vedere prevederile art. 385 alin. (2) CPC, a evidențiat că în caz de restituire a cauzei la rejudecare, toate acțiunile procesuale se anulează de drept, motiv din care a considerat că în hotărârea din 10 ianuarie 2019, prima instanță nu a avut dreptul să facă trimitere la declarațiile martorilor Sofia Malai și Tamara Stefoglo și să dea apreciere declarațiilor Auricăi Hioară și notarului Oxana Chiciuc.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au interpretat eronat Legea cu privire la notariat și anume, în ședința de judecată nu și-a găsit confirmare acea circumstanță precum că Ivan Hioara era necărturar și notarul Elena Cristeva la alcătuirea testamentului din numele lui Ivan Hioara a acționat în conformitate cu legislația în vigoare.

Acestor circumstanțe instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au dat apreciere, considerând că sunt suficiente probe care confirmă temeinicia doar a acțiunii reconvenționale.

A considerat că instanța de apel a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a intra în esența cererii ei de chemare în judecată, prin urmare, fără a da o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în acțiunea inițială în raport cu materialul probator și normele de drept ce reglementează acest aspect (semnăturile din registru, semnătura din chestionarul de documentare pentru buletinul de identitate cu prezența semnăturii lui Ivan Hioara).

La 18 octombrie 2020, în adresa Auricăi Hioară, notarului public Oxana Chiciuc și notarului public Elena Cristeva a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Maria Nedelcu, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 208 vol. II), fiind recepționată de către notarul public Oxana Chiciuc la 27 octombrie 2020, ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 209 vol. II), corespondența expediată în adresa notarului public Elena Cristeva a fost returnată de către Oficiul Poștal cu mențiunea „plecat” (f. d. 210 vol. II), iar careva date despre recepționarea corespondenței de către Aurica Hioară lipsesc.

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care Aurica Hioară, notarul public Oxana Chiciuc și notarul public Elena Cristeva să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 22 septembrie 2020 împotriva deciziei din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Cahul în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului declarat de Maria Nedelcu, reprezentată de avocatul Victoria Palencu, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Maria Nedelcu, reprezentată de avocatul Victoria Palencu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția

Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Maria Nedelcu, reprezentată de avocatul Victoria Palencu urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Maria Nedelcu, reprezentată de avocatul Victoria Palencu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Mariana Pitic

Nicolae Craiu